

نسیمِ شمال

تالیف

شادان فاروقی

ناشر

دارالاشاعت خانقاہ مجیبیہ جہولاری شریف پٹنہ (بھار)

DARUL ESHA'AT KHANQUAH MUJEEBIA
Phulwari Sharif, Patna-801505, Bihar (INDIA)

Contact No. : 7250433562, 7903953313, e-mail: almujeebquarterly@gmail.com

جملہ حقوق بحق ناشر محفوظ

باراؤل

۱۴۴۵ھ — ۲۰۲۴ء

- نام کتاب : نسیم شمال
تالیف : شادانہ فاروقی
کمپوزنگ : دارالاشاعت خانقاہ مجیبیہ
تعداد اشاعت : ۵۰۰
رابطہ نمبر : +91-7250433562, 7903953313
طباعت : پاکیزہ آفسیٹ پریس، شاہ گنج، درگاہ روڈ، پٹنہ
صفحات : ۳۵۲
قیمت : ۴۰۰ روپے

ناشر

دارالاشاعت خانقاہ مجیبیہ، پھولواری شریف پٹنہ (بھار)

DARUL ESHA'AT KHANQUAH MUJEEBIA
Phulwari Sharif, Patna-801505, Bihar (INDIA)

Cell No. : +91-7250433562, 7903953313, E-mail : almujeebquarterly@gmail.com

فہرست

- ۲۱ • انتساب
- ۲۲ • دم عارف
- ۲۳ • حرف اولین
- ۲۷ • کچھ تصنیف اور صاحب تصنیف کے بارے میں
- ۲۹ • پیش لفظ

مقدمہ

(۵۱—۸۱)

- ۵۲ • تصوف
- ۵۵ • صوفی کے اوصاف
- ۵۷ • اہل تصوف کی قسمیں
- ۵۹ • تصوف کی اہمیت اور ضرورت
- ۶۱ • تصوف کی نشوونما
- ۶۲ • درجات تصوف
- ۶۴ • تصوف کی وادیاں

- ۶۵ • عالم تصوف
- ۶۵ • تصوف کے سلسلے
- ۷۷ • تصوف کی افادیت
- ۷۹ • تصوف کی ایذا رسانی
- ۸۰ • تصوف کا زوال

سلسلہ عالیہ قادریہ (۸۳—۱۰۰)

- ۸۴ • اشاریہ
- ۸۵ • سلسلہ عالیہ قادریہ — ایک تعارف
- ۸۶ • فضیلت سلسلہ قادریہ
- ۹۰ • خاندان قادریہ شمالی بہار میں
- ۹۲ • حضرت قاضی دیوان شیخ علیم الدین علوی قدس سرہ
- ۹۳ • حضرت خواجہ بہاری حاجی پوریؒ
- ۹۵ • حضرت سید علی ابدالؒ
- ۹۵ • حضرت شاہ ہدایت علیؒ
- ۹۶ • حضرت شاہ حسین علیؒ
- ۹۶ • حضرت شاہ حمید الدین عرف شاہ محمد ہاشم قادریؒ
- ۹۶ • حضرت شاہ غلام مصطفیٰ قادریؒ
- ۹۷ • حضرت سید شاہ غلام درویش قادری منیریؒ

(۵)

- ۹۷ • حضرت سید شاہ مجیب علی قادریؒ
- ۹۸ • حضرت سید شاہ عبدالکریم قادریؒ
- ۹۹ • حضرت سید شاہ محمد کریم قادریؒ

سلسلہ قادریہ رزاقیہ

(۱۰۱—۱۰۵)

- ۱۰۲ • اشاریہ
- ۱۰۲ • حضرت سید شاہ گلزار علیؒ
- ۱۰۳ • حضرت سید شاہ منصور علیؒ
- ۱۰۳ • حضرت سید شاہ عباد علیؒ
- ۱۰۴ • حضرت سید شاہ فرخند علی عرف پتو میاں صاحبؒ

سلسلہ قادریہ وارثیہ

(۱۰۷—۱۱۱)

- ۱۰۸ • اشاریہ
- ۱۰۸ • سلسلہ قادریہ وارثیہ — ایک نظر میں
- ۱۰۸ • حضرت شاہ عصمت اللہ قادریؒ
- ۱۰۹ • حضرت حکیم محبوب عالم معروف بہ حکیم باسوؒ

سلسلہ وارثیہ

(۱۱۳—۱۲۰)

- ۱۱۴ • اشاریہ
- ۱۱۴ • سلسلہ وارثیہ — ایک تعارف

- ۱۱۴ ● حضرت شاہ محمد مظفر فکرتؒ
- ۱۱۵ ● حضرت شاہ محمد فضل اللہ قادری پھلواریؒ
- ۱۱۷ ● حضرت مولانا شاہ علی احمدؒ
- ۱۱۹ ● حضرت سید شاہ محمد عین الحق قدس سرہ

سلسلہ چشتیہ (۱۲۱—۱۵۳)

- ۱۲۲ ● اشاریہ
- ۱۲۴ ● سلسلہ چشتیہ — ایک تعارف
- ۱۳۰ ● حضرت سید ابراہیم چشتی مشہدیؒ
- ۱۳۱ ● حضرت مخدوم سید آدم صوفی چشتیؒ
- ۱۳۳ ● حضرت مخدوم شاہ صوفیؒ
- ۱۳۳ ● حضرت مخدوم شاہ سلطان حسین قدس سرہ
- ۱۳۵ ● حضرت مخدوم شاہ کمالؒ
- ۱۳۵ ● حضرت مخدوم شاہ شیخوؒ
- ۱۳۶ ● حضرت مخدوم شاہ عبدالحمیدؒ
- ۱۳۶ ● حضرت مخدوم شاہ نور اللہؒ
- ۱۳۶ ● حضرت سید شاہ عظیمت اللہ عرف جنگلی پیرؒ
- ۱۳۷ ● حضرت شاہ سوپنؒ
- ۱۳۷ ● حضرت شاہ کفایت اللہؒ
- ۱۳۷ ● حضرت مولانا ناصر الدینؒ

- ۱۳۸ • حضرت شاه ابوالحسن زاهدی چشتیؒ
- ۱۳۸ • حضرت شاه ابوالخیر زاهدی چشتیؒ
- ۱۳۸ • حضرت شاه عزیز اللہ زاهدی چشتیؒ
- ۱۳۸ • حضرت شاه محمد علی عرف شاه دھومنؒ
- ۱۳۹ • حضرت مخدوم سید تاج الدینؒ
- ۱۳۹ • حضرت سید محمد صفیؒ
- ۱۴۰ • حضرت مولانا سید شہاب الدینؒ
- ۱۴۰ • حضرت دیوان شاه علی محمدؒ
- ۱۴۰ • حضرت سید شاہ طالب حسینؒ
- ۱۴۱ • حضرت سید شاہ فضل حسینؒ
- ۱۴۲ • حضرت حافظ سید صابر حسینؒ
- ۱۴۲ • حضرت مخدوم شاہ برکت اللہ راجو قتالؒ
- ۱۴۳ • حضرت مخدوم شاہ عبداللہؒ
- ۱۴۳ • حضرت مخدوم شاہ مبارکؒ
- ۱۴۴ • حضرت مخدوم شاہ اولیاؒ
- ۱۴۴ • حضرت مخدوم شاہ جمالؒ
- ۱۴۴ • حضرت مخدوم شاہ نور محمدؒ
- ۱۴۴ • حضرت مخدوم شاہ محبوبؒ
- ۱۴۵ • حضرت مخدوم شاہ محمد اللہؒ
- ۱۴۵ • حضرت مولانا نورؒ

- ۱۴۵ • حضرت پیر شاہ نظرؒ
- ۱۴۶ • حضرت میر ملک فتح اللہ اودھیؒ
- ۱۴۷ • حضرت شیخ مصطفیٰ جمال الحقؒ
- ۱۴۹ • حضرت شیخ محمد سعیدؒ
- ۱۵۰ • حضرت میر سید سعد اللہ عرف سیدمداریؒ
- ۱۵۰ • حضرت شاہ پیر نظر چشتی چھپرویؒ
- ۱۵۲ • حضرت زین چشتیؒ
- ۱۵۳ • حضرت پیر رشیدؒ
- ۱۵۳ • حضرت پیر عبدالغنیؒ
- ۱۵۳ • حضرت شیخ زاہد بڈھ چشتیؒ

سلسلہ چشتیہ آبادانیہ
(۱۶۰—۱۵۵)

- ۱۵۶ • اشاریہ
- ۱۵۶ • سلسلہ چشتیہ آبادانیہ—ایک تعارف
- ۱۵۶ • حضرت مولانا شاہ مبارک حسینؒ
- ۱۵۸ • حضرت شاہ اقبال حسینؒ
- ۱۵۸ • حضرت شاہ محمد وصی الدین عرف عبدالقادر در بھنگویؒ
- ۱۵۸ • حضرت شاہ محمد ناصر ابا بکر پوریؒ
- ۱۵۹ • حضرت شاہ فضیلت حسینؒ

۱۵۹

• حضرت شاه وزیر علیؒ

۱۶۰

• حضرت شاه غلام ربانیؒ

سلسلہ صابریہ چشتیہ

(۱۶۱—۱۶۳)

۱۶۲

• اشاریہ

۱۶۲

• سلسلہ صابریہ چشتیہ — ایک تعارف

۱۶۲

• حضرت شاه محمد حسینؒ

۱۶۳

• حضرت شاه تاج الدینؒ

سلسلہ نقشبندیہ

(۱۶۴—۱۹۲)

۱۶۶

• اشاریہ

۱۶۷

• سلسلہ نقشبندیہ — ایک مطالعہ

۱۶۹

• حضرت سید محمد مصطفیٰ درویشؒ

۱۷۰

• حضرت ملا نظام شاہ کشمیریؒ

۱۷۱

• حضرت خواجہ بہاء الدین نقشبندؒ

۱۷۲

• حضرت پیر رمضان شاہ جیلانیؒ

۱۷۲

• حضرت شاہ عبداللطیف غازیؒ

۱۷۳

• حضرت مولانا خان محمد نقشبندؒ

۱۷۳

• حضرت مخدوم شاہ داؤدؒ

۱۷۳

• حضرت شیخ سلطان حسین لکھ منبویؒ

- ۱۷۶ • حضرت خواجہ محمد اسماعیلؒ
- ۱۷۷ • حضرت خواجہ محمد زبیرؒ
- ۱۷۷ • حضرت مولانا سید فدا محمد عبدالکریم معروف بہ مولانا سمرقندیؒ
- ۱۸۲ • حضرت ملا سیسوؒ
- ۱۸۳ • حضرت مردان علی شاہؒ
- ۱۸۳ • حضرت مولانا سید عبدالعلیؒ
- ۱۸۴ • حضرت مولانا محمد بشارت کریمؒ
- ۱۸۷ • حضرت شاہ نور اللہ عرف پنڈت جیؒ
- ۱۸۹ • حضرت مولانا محمد عارف حسین صدیقیؒ
- ۱۹۲ • حضرت شیخ محمد ظریف نقشبندؒ

سلسلہ چشتیہ مسلسل — خاندان پیر دمڑیا

(۱۹۳—۲۰۶)

- ۱۹۴ • اشاریہ
- ۱۹۴ • سلسلہ چشتیہ خاندان پیر دمڑیا — ایک تعارف
- ۱۹۵ • حضرت مخدوم سید شاہ ارشد الدینؒ
- ۱۹۸ • حضرت سید شاہ کمال الدین معروف بہ سید احمد پیر دمڑیاؒ
- ۲۰۰ • حضرت سید مبارک حسین معروف بہ پیر دمڑیاؒ
- ۲۰۱ • حضرت سید محی الدین عبدالقادر عرف سید بڑےؒ
- ۲۰۲ • حضرت سید رفیع الدین معروف بہ سید شاہ حسنؒ

(۱۱)

- ۲۰۳ ● حضرت میر سید محمد قاسمؒ
- ۲۰۴ ● حضرت سید عبدالوہاب معروف بہ سید حاجیؒ
- ۲۰۵ ● حضرت اسد اللہ معروف بہ سید سعادت اللہؒ
- ۲۰۶ ● حضرت سید محمدؒ

سلسلہ سہروردیہ
(۲۱۹—۲۰۷)

- ۲۰۸ ● اشاریہ
- ۲۰۶ ● سلسلہ سہروردیہ — ایک جائزہ
- ۲۰۹ ● حضرت تقی الدین سہروردیؒ
- ۲۱۱ ● حضرت شیخ سلیمان سہروردیؒ
- ۲۱۳ ● حضرت حسین غریب دھکڑ پوشؒ
- ۲۱۵ ● حضرت شیخ دلاور شیر سوار چابک مارؒ
- ۲۱۵ ● حضرت شیخ وجیہ الدین صدیقی سہروردیؒ
- ۲۱۷ ● حضرت مخدوم دیوان شاہ زاہدؒ
- ۲۱۷ ● حضرت شیخ خیر الدین درویش سہروردیؒ

سلسلہ سہروردیہ مسلسل
(۲۲۶—۲۲۱)

- ۲۲۲ ● اشاریہ
- ۲۲۲ ● حضرت شیخ محمد اسماعیل قدس سرہ
- ۲۲۴ ● حضرت مخدوم صلاح الدینؒ

- ۲۲۴ • حضرت شیخ محمد سلیمانؒ
- ۲۲۵ • حضرت شیخ علیؒ
- ۲۲۵ • حضرت شیخ محمد جمالؒ
- ۲۲۵ • حضرت شیخ محمد عالم تڑہتیؒ
- ۲۲۵ • حضرت شیخ محمد علاء الدین معروف بہ شیخ علاؒ

سلسلہ شطاریہ

(۲۲۷—۲۴۹)

- ۲۲۸ • اشاریہ
- ۲۲۹ • سلسلہ شطاریہ — ایک نظر میں
- ۲۳۴ • حضرت ابو الفیض معروف بہ قاضی شطاریؒ
- ۲۳۸ • حضرت شیخ محمد اویس معروف بہ مخدوم خواجہ شہیدؒ
- ۲۳۸ • حضرت مخدوم خواجہ بایزید شطاریؒ
- ۲۳۹ • حضرت شاہ علاء الدین شطاریؒ
- ۲۴۰ • حضرت خواجہ عبد الباقی شطاریؒ
- ۲۴۰ • حضرت خواجہ عبد المومن شطاریؒ
- ۲۴۰ • حضرت دیوان شاہ زین علی شطاریؒ
- ۲۴۱ • حضرت خواجہ عبدالمہمین شطاریؒ
- ۲۴۱ • حضرت خواجہ عبد الہادی شطاریؒ
- ۲۴۲ • حضرت مخدوم محمد شہاب الدین شطاریؒ

- ۲۴۳ • حضرت شاہ منصور شطاریؒ
- ۲۴۳ • حضرت شاہ منور شطاریؒ
- ۲۴۴ • حضرت شاہ طیف نور شطاریؒ
- ۲۴۴ • حضرت شاہ نجم الدین شطاریؒ
- ۲۴۴ • حضرت شاہ غلام محنتی شطاریؒ
- ۲۴۴ • حضرت شاہ مجیب اللہ شطاری جندہویؒ
- ۲۴۵ • حضرت شاہ ابوالفتح ہدایت اللہ سرمست تیغ لرزاں شطاریؒ
- ۲۴۷ • حضرت شاہ عبد الوہاب رکن عالم شطاریؒ
- ۲۴۸ • حضرت شاہ زکریاؒ

دیگر خانوادوں کے شطاری بزرگ

(۲۵۱—۲۵۹)

- ۳۵۲ • حضرت مولانا خواجہ علیؒ
- ۲۵۳ • حضرت مخدوم شاہ دانیال شطاریؒ
- ۲۵۳ • حضرت علاء الدین بخاری شطاریؒ
- ۲۵۵ • حضرت سید شاہ عبد الرسول بخاری شطاریؒ
- ۲۵۵ • حضرت سید علی ولی اللہ بخاری شطاریؒ
- ۲۵۵ • حضرت سید شاہ منان الحق محی الدین بخاری شطاریؒ
- ۲۵۶ • حضرت سید شاہ قطب الدین باب اللہ قلندر بخاری شطاریؒ
- ۲۵۶ • حضرت سید شاہ مراد الحق قلندر بخاری شطاریؒ
- ۲۵۶ • حضرت سید شاہ مسیح الدین بخاری شطاریؒ

- ۲۵۸ • حضرت بہاء الدین شطاریؒ
- ۲۵۸ • حضرت شیخ بڈھن شطاریؒ
- ۲۵۸ • حضرت شیخ حاجی حمیدؒ

سلسلہ قلندرِ یہ

(۲۶۱—۲۷۲)

- ۲۶۲ • اشاریہ
- ۲۶۲ • سلسلہ قلندرِ یہ — ایک نظر میں
- ۲۶۸ • حضرت شاہ قمر الحق قلندرؒ
- ۲۶۸ • حضرت شاہ نور الحق حیدر بخشؒ
- ۲۷۰ • حضرت قیام الحق شاہ امیر الدینؒ
- ۲۷۰ • حضرت ابوالخیر شاہ غلام معینؒ
- ۲۷۰ • حضرت میر سید غلام جیلانیؒ
- ۲۷۲ • حضرت شاہ غلام حسنؒ

سلسلہ ابوالعلائیہ منعمیہ

(۲۸۳—۲۷۳)

- ۲۷۳ • اشاریہ
- ۲۷۳ • سلسلہ ابوالعلائیہ — ایک جائزہ
- ۲۷۵ • حضرت شاہ عماد الدین باطنؒ
- ۲۷۶ • حضرت حکیم خواجہ عبید اللہؒ

- ۲۷۶ • حضرت خواجہ حسین علی خاںؒ
- ۲۷۸ • حضرت شاہ مہدی حسن کریم چکیؒ
- ۲۷۹ • حضرت حکیم شاہ آل حسنؒ
- ۲۷۹ • حضرت حکیم شاہ فرحت حسین عرف بھو اصاحبؒ
- ۲۸۰ • حضرت شاہ ہادی حسنؒ
- ۲۸۰ • حضرت شاہ شرف الدین خود شاسؒ
- ۲۸۱ • حضرت مولانا حفیظ الدین لطیفیؒ
- ۲۸۲ • حضرت شاہ شرف الدین حفیظیؒ

سلسلہ مداریہ

(۲۸۸—۲۸۵)

- ۲۸۶ • اشاریہ
- ۲۸۶ • سلسلہ مداریہ — ایک اچھٹی نگاہ
- ۲۸۷ • حضرت بھیکا شاہ سیلانیؒ
- ۲۸۷ • حضرت شیخ تاج الدین مداریؒ
- ۲۸۸ • حضرت شمس الدین ثمن مداریؒ

وارثی سلسلہ

(۲۹۲—۲۸۹)

- ۲۹۰ • اشاریہ
- ۲۹۰ • وارثی سلسلہ — اور اس کی نسبت

- ۲۹۰ • حضرت شاہِ مُحی الدین وارثیؒ
- ۲۹۱ • حضرت احد شاہ وارثیؒ
- ۲۹۲ • حضرت اچھے شاہ وارثیؒ

شہداء

(۲۹۳—۲۹۷)

- ۲۹۳ • اشاریہ
- ۲۹۴ • حضرت سید حسن و سید محمد معروف بہ ماموں بھانجہؒ
- ۲۹۵ • حضرت قاضی سعد اللہ شہیدؒ
- ۲۹۶ • حضرت چندن شہیدؒ
- ۲۹۶ • حضرت مُحی الدین بیابانیؒ
- ۲۹۷ • حضرت مقتول شاہؒ

محبذوبین

(۲۹۹—۳۰۷)

- ۳۰۰ • اشاریہ
- ۳۰۰ • حضرت خاص دولہاؒ
- ۳۰۱ • حضرت دو دھیلا پیرؒ
- ۳۰۱ • حضرت شدال شاہ
- ۳۰۲ • حضرت جدال شاہ
- ۳۰۲ • حضرت چب شاہؒ
- ۳۰۳ • حضرت عبد اللہ شاہؒ

- ۳۰۳ • حضرت غریبیا شاہؒ
- ۳۰۵ • حضرت چاند شاہؒ
- ۳۰۶ • حضرت بہادر شاہؒ
- ۳۰۶ • حضرت داتا فریدؒ
- ۳۰۶ • حضرت زکھن شاہؒ
- ۳۰۷ • حضرت ارزانی شاہؒ
- ۳۰۷ • حضرت دارا شاہؒ

ساکین

(۳۰۹—۳۲۱)

- ۳۱۰ • اشاریہ
- ۳۱۱ • حضرت شیخ فتوہؒ
- ۳۱۱ • حضرت شیخ برہانؒ
- ۳۱۲ • حضرت سید محمدؒ
- ۳۱۲ • حضرت شیخ عبدالعلیمؒ
- ۳۱۲ • حضرت جلال الدین بخاریؒ
- ۳۱۲ • حضرت سید محمد غوثؒ
- ۳۱۳ • حضرت مخدوم شاہ محمد افضلؒ
- ۳۱۳ • حضرت مولانا قاضی سید محمد اشرفؒ
- ۳۱۴ • حضرت عاقل شاہ درویشؒ

- ۳۱۴ ● حضرت غنی اولیابالا پیرؒ
- ۳۱۵ ● حضرت پیر رشیدؒ
- ۳۱۵ ● حضرت شاہ درویش محمدؒ
- ۳۱۵ ● حضرت مخدوم شاہ نعمت اللہ زاهدیؒ
- ۳۱۵ ● حضرت مخدوم شاہ تاجؒ
- ۳۱۶ ● حضرت حاجی حرمینؒ
- ۳۱۶ ● حضرت سید شاہ محمد بیستؒ
- ۳۱۷ ● حضرت سید شاہ بایزیدؒ
- ۳۱۷ ● حضرت پیر پناہؒ
- ۳۱۸ ● حضرت مخدوم پیر ازغیبؒ
- ۳۱۸ ● حضرت مخدوم محمد مادرز ادولیؒ
- ۳۱۸ ● حضرت رسوا پیرؒ
- ۳۱۹ ● حضرت شاہ پیر بخشؒ
- ۳۱۹ ● حضرت شاہ مولیؒ
- ۳۲۰ ● حضرت شاہ سعد اللہؒ
- ۳۲۰ ● حضرت شاہ غلام قلندرؒ
- ۳۲۰ ● حضرت شاہ محمد حسین رمز حاجی پوریؒ

حواشی

(۳۲۳—۳۲۴)

- ۳۲۴ ● حاشیہ سلسلہ عالیہ قادریہ
- ۳۲۵ ● حاشیہ خاندان قادریہ شمالی بہار میں

- ۳۲۶ ● حاشیہ سلسلہ قادریہ رزاقیہ
- ۴۲۶ ● حاشیہ سلسلہ قادریہ وارثیہ
- ۳۲۶ ● حاشیہ سلسلہ وارثیہ
- ۳۲۷ ● حاشیہ سلسلہ چشتیہ
- ۳۳۰ ● حاشیہ سلسلہ چشتیہ آبادانیہ
- ۳۳۰ ● حاشیہ سلسلہ نقشبندیہ
- ۳۳۲ ● حاشیہ سلسلہ چشتیہ مسلسل (خاندان پیر دمڑیا)
- ۳۳۳ ● حاشیہ سلسلہ سہروردیہ
- ۳۳۵ ● حاشیہ سلسلہ سہروردیہ مسلسل
- ۳۳۸ ● حاشیہ سلسلہ شطاریہ
- ۳۴۰ ● دیگر خانوادوں کے شطاری بزرگ
- ۳۴۱ ● حاشیہ سلسلہ قلندریہ
- ۳۴۱ ● حاشیہ سلسلہ ابوالعلائیہ منعمیہ
- ۳۴۲ ● حاشیہ سلسلہ مداریہ
- ۳۴۲ ● حاشیہ وارثی سلسلہ
- ۳۴۲ ● حاشیہ شہداء
- ۳۴۳ ● حاشیہ مجذوبین
- ۳۴۳ ● حاشیہ سائیکین
- ۳۴۵ ● قطعہ تاریخ ”نسیم شمال“ از مولانا محمد عاصم قادری
- ۳۴۷ ● مراجع و مصادر